

REFERAT Udvalget for Erhverv & Turisme d. 04-12-2018

Mødedato   Tirsdag d. 04. december 2018 kl. 16:30

Mødested   Hesselbjerggård, Buesøvej 12, 4000 Roskilde

Mødedeltagere   Grethe Saabye, Birger Prah , Martin Stokholm, Flemming Damgaard
Larsen, Ole Blickfeldt, Inger Marie Vynne

Indholdsfortegnelse

ET - Godkendelse af dagsorden.....	3
ET - Virksomhedsbesøg Hesselbjerggård.....	4
ET- Orientering december.....	5
ET - Erhvervsmesse 2019 med Lejre Erhvervsforum.....	6
ET - Lejre Kommunes fødevarerindsatsning - status.....	8
ET - Ledreborg Livsstilsdage og Roskilde Dyrskue 2019.....	12
TM - Temadrøftelse skilte.....	14
ØU - Forventet Regnskab 2018-3.....	15
ET - Eventuelt.....	22

Punkt 1: ET - Godkendelse af dagsorden

Beslutning Udvalget for Erhverv & Turisme den 04-12-2018

Godkendt

Fraværende: Birger Prahl (F)

Punkt 2: ET - Virksomhedsbesøg Hesselbjerggård

18/3741

Resumé

Udvalgets møde afholdes hos på Hesselbjerggård, som ejes af Michael Svane og Birgitte Ravn Olesen. Gården drives som et multifunktionelt økologisk landbrug med kødkvæg, får, høns og udlejning.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget tager orienteringen til efterretning

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv & Turisme.

Beslutning Udvalget for Erhverv & Turisme den 04-12-2018

Taget til efterretning.

Fraværende: Birger Prah (F)

Sagsfremstilling

Michael Svane og Birgitte Ravn Olesen har siden 2000 drevet Hesselbjerggård som et økologisk landbrug. Gården med sine 38 ha ligger i Natura 2000 område, hvorfor naturpleje, jagt og formidling indgår som vigtige elementer i gårdens drift. Hesselbjerggaard producerer blandt andet oksekød, lammekød, æg og grøntsager. Som del af formidlingen på gården samarbejdes der med Svogerslev Græsningslaug om pasning af får og køer.

Turisme- og friluftslivstilbud, særligt i sommerhalvåret, trækker mange kunder til. Enten via trækfærgen eller på cykel ned af gårdens 900 meter lange allé/markvej. Gården vil gerne afsætte egne råvarer og forarbejdede fødevarer så direkte til kunderne som muligt og allerhelst til dem, som kommer og får oplevelserne og historierne med. Socialøkonomi gennem samarbejde med Jobcenteret er en integreret del af Hesselbjerggårds aktiviteter. Derudover produceres der el fra et 32 kw/p solcelle anlæg svarende til 27 mw/h i årsproduktion.

Hesselbjerggård fik i 2016 tilsagn om støtte fra LAG Midt-Nordvestsjælland til etablering af et køkken- og formidlingscenter. Det skal bidrage til at skabe bedre forståelse for naturpleje. Med de nye faciliteter, som stod færdige i foråret 2018, kan medlemmerne af græsningslauget introduceres til, hvordan man bruger hele dyret gennem kurser og erfaringsudveksling i køkkenet.

Faciliteterne bruges også af Kattinge Kraut, etableret i starten af 2017 af den lokale iværksætter Per Arnmark. Kattinge Kraut producerer og sælger 100% økologisk lacto-fermenteret Kraut og Kimchi, som indeholder levende mælkesyrebakterier, kostfibre og vitaminer/mineraler. Kattinge Kraut er en del af Herslev-klyngen. Michael Svane er desuden formand for Gevningehalvøens UdviklingsForum (GHUF) som arbejder med erhvervsudvikling på hele halvøen.

Punkt 3: ET- Orientering december

17/14823

Resumé

A. Visit Lejre magasin 2019. Der trykkes 20.000 eksemplarer af næste års Visit Lejre magasin.

B. Opfølgning på Iværksætterugen. I forbindelse med den internationale iværksætteruge, Global Entrepreneurship Week i uge 46, gennemførte Lejre Kommune i samarbejde med Lejre Erhvervsforum og Herslev-klyngen fire lokale arrangementer. Mandag d. 12/11 deltog mere end 115 fødevareprofessionelle i konferencen ”Kan mad og øl ændre et samfund?” på Herslev Bryghus. Tirsdag d. 13/11 var Lejre Kommune og Lejre Erhvervsforum sammen værter ved netværksarrangementet I-2-B for iværksættere, hvor 20 lokale iværksættere og virksomheder deltog. Torsdag d. 15/11 blev der afholdt et debatarrangement omkring det lokale erhvervsklima, hvor blandt andre Væksthus Sjælland og medlemmer af Lejre Erhvervsudviklingsforum deltog. Ugen blev rundet af med FUTURELANDs smuglig-arrangement hvor deres idélaboratorium for unge blev præsenteret. Det planlagte arrangement ”Bæredygtighed er Big Business” måtte aflyses på grund af for få tilmeldinger. Det samlede program fra ugen er vedhæftet som bilag.

C. Rum for Vækst. Visit Lejre og Visit Fjordlandet deltog den 2. oktober 2018 i konferencen ”Rum for Vækst” arrangeret af Dansk Kyst og Naturturisme. Konferencen adresserede væsentligste forudsætninger for at udvikle stærke destinationer i kyst- og naturturismen, som i høj grad er udfordret af mangel på investeringer og markedsrelevant overnatningskapacitet. Nationalpark Skjoldungernes Land og Lejre Erhvervsforum deltog ligeledes ved konferencen. Materialer fra dagen er vedhæftet som bilag.

D. KL inviterer til Erhvervs- og turismekonference den 31. januar 2019. Erhvervs- og Turismekonference afholdes på Centralværkstedet i Aarhus og vil fokusere på den offentlige erhvervs- og turismefremmeindsats i det nye erhvervsfremmesystem. Invitation til dagen er vedlagt.

E. Udpegninger til bestyrelsen for Erhvervshus Sjælland og Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Den 14. november 2018 udpegede KKR Sjælland borgmester John Brædder (L), Guldborgsund Kommune (formand), borgmester Anette Mortensen (V), Stevns Kommune, borgmester Marie Stærke (A), Køge Kommune, og borgmester Mikael Smed (A), Vordingborg Kommune, som KKR's repræsentanter til Erhvervshus Sjællands bestyrelsen, og borgmester Gert Jørgensen (C), Sorø Kommune, til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. KKR Sjællands referat vedrørende udpegningen er vedlagt som bilag.

F. Status på Folketingets behandling af lovpakken vedrørende forenklet dansk erhvervsfremmesystem. Lovpakken, som omfatter lovforslagene [L73](#), [L68](#) og [L67](#), forventes andenbehandlet i Folketinget den 11. december 2018 og tredjebehandlet den 13. december 2018. Lovene skal træde i kraft den 1. januar 2019.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv & Turisme.

Beslutning Udvalget for Erhverv & Turisme den 04-12-2018

Taget til orientering.

Bilag

Opdateret_Program for Iværksætterugen 2018 i Lejre Kommune.pdf

materiale_rum-for-vækst.pdf

KL's Erhvervs- og Turismekonference 2019.pdf

Referat_af_moede_i_KKR_Sjælland_den_14.11.18.pdf

Punkt 4: ET - Erhvervsmesse 2019 med Lejre Erhvervsforum

18/1080

Resumé

Udvalget skal i sagen tage stilling til medfinansiering af Erhvervsmesse 2019, som arrangeres af Lejre Erhvervsforum. Erhvervsmissen giver mulighed for, at lokale virksomheder kan udstille og synliggøre deres produkter og services overfor deltagerne. Erhvervsmissen afholdes d. 7. marts 2019.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget for Erhverv & Turisme bevilger 25.000 kr. i tilskud til erhvervsmissen.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv & Turisme.

Beslutning Udvalget for Erhverv & Turisme den 04-12-2018

Tiltrådt

Sagsfremstilling

Lejre Erhvervsforum har i 2018 og 2017 gennemført en erhvervsmesse i februar måned, som Lejre Kommune begge år har medfinansieret. På Erhvervsmissen har de lokale virksomheder mulighed for at udstille deres produkter og ydelser på stande, og deltagerne har mulighed for at booke de udstillere, som de ønsker at snakke nærmere med på korte møder af 15 minutters varighed.

Lejre Erhvervsforum ønsker i 2019 at afholde erhvervsmissen den 7. marts fra kl. 15.00 – 20.00. Der lægges igen op til, at erhvervsmissen organiseres med en række udstillere, som deltagerne kan booke aftaler med. Det forventes, at ca. 35 virksomheder vil udstille på messen. Samtidig forventes et deltagerantal på mellem 70 og 90 gæster. I 2018 var der knap 30 udstillere og ca. 60 gæster.

Udstillerne vil få stillet en gratis stand til rådighed, hvis de har minimum to gæster tilmeldt som besøgende. Alternativt koster det 1.200 kr. plus moms, hvis der ikke er tilmeldt gæster på forhånd. Der er gratis adgang for messegæsterne. Arrangementet omfatter eftermiddagskaffe for både udstillere og gæster, optræden ved lokalt band samt aften buffet.

Uddybende program og budgetforslag er vedlagt sagen.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at en erhvervsmesse arrangeret af Lejre Erhvervsforum er et godt initiativ. Det, at messen nu gennemføres for tredje år i træk på samme tidspunkt af året, er med til at øge virksomhedernes opmærksomhed for arrangementet og dermed deltagerantallet.

I 2018 deltog Lejre Kommune med fire stande, henholdsvis for erhvervschefen, jobcenterets virksomhedskonsulenter, Visit Lejre og bredbåndskoordinatoren. Alle standene var velbesøgte, og mange virksomheder var glade for muligheden for et mere uforpligtende og direkte møde med de deltagende fra kommunen.

Til erhvervsmissen i 2019 foreslås Lejre Kommune at øge synligheden ved at være vært ved seks stande (mod tidligere fire stande):

- Erhvervschef
- Jobcenter (virksomhedskonsulenter)
- Bredbåndskoordinator
- Visit Lejre og Visit Fjordlandet
- Indkøbsansvarlig (varer og tjenesteydelser, anlæg)
- Erhvervshus Sjælland

En medfinansiering på 25.000 kr. til erhvervsmissen 2019 vurderes passende. At beløbet er højere end i de to foregående år afspejler, at deltagerantallet ved arrangementet er stigende, samt at Lejre Kommunes tilstedeværelse og dialog med

virksomhederne opprioriteres. En tilsvarende eksponering og interaktion ved et særskilt arrangement vil være relativt dyrere.

Handicappolitik

Der er ved valg af sted til afholdelse lagt vægt på at stedet har handicapparkering og at messesalene er tilgængelige for gangbesværede.

Økonomi og finansiering

Medfinansieringen på 25.000 kr. finansieres af udvalgets budget.

I 2017 og 2018 medfinansierede Lejre Kommune erhvervmessen med 18.000 kr. per år.

Bilag

Oplæg til Erhvervmessen 2019.pdf

Budget for Erhvervmessen den 7. marts 2019.pdf

Punkt 5: ET - Lejre Kommunes fødevarsatsning - status

15/6161

Sagen afgøres i:

Udvalget for Erhverv & Turisme

Resumé

Landbrugs- og fødevarerhvervet udgør knap 10 % af virksomhederne i Lejre Kommune, heraf er lidt over halvdelen primærproducenter. Traditionen for småskala fødevarerproduktion i kommunen er stærk, hvilket sammen med de seneste 6-7 års målrettede indsats har sat Lejre på landkortet som en kommune, hvor småskalafødevarerproduktion er en styrkeposition. Denne sag gør status på Lejre Kommunes fødevarsatsning, samt afsluttede, igangværende og kommende aktiviteter inden for denne.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv og Turisme.

Beslutning Udvalget for Erhverv & Turisme den 04-12-2018

Taget til efterretning.

Sagsfremstilling

I denne sag præsenteres status for Lejre Kommunes fødevarsatsning.

Baggrund

Lejre Kommune er i lighed med Ringkøbing Skjern, Bornholm og Odsherred kendt i offentligheden som en kommune, hvor småskala fødevarerproduktion er en styrkeposition, som der satses på såvel blandt landmænd, fødevarerproducenter og turismeerhverv som politisk.

Denne styrkeposition er i Lejre Kommune båret af flere forhold.

- afstanden til relevante markeder er kort (f.eks. detail, hoteller, restauranter, barer, småbutikker, madskoler primært i København og Roskilde)
- der er tradition for fødevarerproduktion og et stærkt netværk i fødevarerhvervet
- 70% af landbrugsjorden er drevet af gårde under 50 ha.
- Lejre Kommunes brand som 'Økologisk Kommune' der over de seneste 6-7 år har tiltrukket såvel nye virksomheder som landmænd, men som også har skabt nye land – by partnerskaber.

Der er i dag flere gårdbutikker, spisesteder og lokale fødevarer end for blot få år siden. Som et eksempel kan nævnes at i VisitLejre magasinet 2019 vil 19 gårdbutikker blive præsenteret på oversigten bagerst i magasinet. Af disse er 12 kommet til indenfor de seneste par år. Ligeledes er det i dag muligt at købe friskmalket mælk, nylagte æg, et stort udvalg af grønsager, verdens bedste chokolade, charcuteri, syrlige produkter og snart også lokalt produceret gin.

Styrkepositionen kommer konkret til udtryk ved:

- En stor variation af forædlede produkter. Lejre Kommunes småskala fødevarerproduktion rummer ikke bare råvarerproduktion, men i særlig høj grad også forædling af kvalitetsråvarer. F.eks. kan nævnes charcuteri, mozzarella, is, fermenterede grønsager, chokolade, gin og øl. Forædlingen skaber en merværdi for producenterne, giver grobund for samarbejde i værdikæden og skaber flere arbejdspladser i landsbyerne.
- En høj grad af åbenhed og transparens omkring produktionen. Fx ved at aftagerne inddrages i produktionsplanlægning og produktudvikling - og således kan påvirke produktmiks og -mængde. Medinddragelsen skaber ansvarsfølelse på tværs af værdikæden, og gør samtidig aftagerne til ambassadører for Lejres fødevarerproducenter.
- At håndværket, i form af faglig ekspertise og manuelt arbejde, er en central del af produktionen. Håndværkselementet bidrager til produkternes kvalitet, eksklusivitet og autencitet, og medfører en større variation med flere nicheprodukter. Samtidig giver det mulighed for produktion af mindre, unikke batches i samarbejde med aftagerne. Håndværket og fagligheden øger tillige producenternes fleksibilitet i forhold til produktmiks og særbestillinger fra større aftagere.

- En innovativ og eksperimenterende tilgang til råvarer og produktionsmetoder. Hvor hovedparten af de danske fødevarerproducenter benytter ganske få husdyrracer og kornsorter, går Lejres fødevarerproducenter mod strømmen og arbejder aktivt med en stor arts- og sortsvariation, fx hos æg-, frø- og grøntsagsproducenter. Det samme gælder produktionsmetoderne, hvor producenterne med afsæt i deres faglighed afprøver nye produktionsmetoder, fx øl gæret på hø og grøntsager fermenteret med mælkesyrebakterier.

Lejre Kommune har således et stærkt fødevarerbrand. Men førepositionen bliver udfordret af at andre kommuner i dag også arbejder aktivt indenfor dette område. F.eks. Stevns, Halsnæs og Lolland/Falster. F.eks. vil Madens Folkemøde finde sted på Lolland/Falster 10-11. maj 2019. Bag folkemødet står de to borgmestre, et lokalt gods og Claus Meier.

Igangværende hovedaktiviteter

Lejre Kommunes rolle i fødevarsatsningen har ændret sig over årene. I 2012-2015 var indsatsen primært fokuseret om:

- at igangsætte initiativer for flere og bedre faglige netværk
- kommunikation

Indsatsen er i dag i stigende grad fokuseret om at forbedre strukturerne i og omkring lokal fødevarerproduktion. Erfaringerne har vist, at der særligt er to forhold, der hæmmer udviklingen af den lokale fødevarerproduktion. Disse to forhold er:

- forbindelser mellem land og by og mellem producenter og kunder
- fødevarerlovgivningen, der på en række punkter gør det unødigt kompliceret at producere og sælge fødevarer til det nære marked.

1. Forenkling af fødevarerlovgivning særligt rettet mod småskalaproducenter

Administrationen har erfaret gennem de seneste 5-6 år, at gældende fødevarerlovgivning af mange småskala-producenter gør hverdagens opgaver unødigt kompleks og fordyrende.

På den baggrund gik Lejre Kommune i 2017, via en henvendelse fra borgmester Carsten Rasmussen, i dialog først med daværende Miljø- og Fødevarerminister Esben Lunde Larsen og siden med direktør i Fødevarerstyrelsen Esben Egede Rasmussen for at sætte fokus på problematikken.

Som et resultat heraf er Lejre Kommune inviteret til at være partner i et såkaldt 'Kunderejseprojekt', der har til formål, at få overblik over problemets omfang samt at finde løsninger herfor i eksisterende lovgivning. Programleder Tina Unger deltager i såvel styregruppen som arbejdsgruppen.

Lejre Kommune har herudover udviklet et indspil til Fødevarerforlig IV i samarbejde med lokale producenter, kok Christian Puglisi og Økologisk Landsforening. Indspillet blev godt taget imod og ved vedtagelsen af Fødevarerforlig IV var en Småskalapakke et centralt politisk ønske. Denne skal konkretiseres det næste ¾ år.

2. Styrkelse af partnerskaber mellem land og by (relationer og forbindelser)

Madfællesskabet

Madfællesskabet er et tværgående samarbejde mellem Lejre, København, Bornholm Kommuner og Region Hovedstaden. Det er partnerskabets intension, at styrke den lokale fødevarerforsyning og på sigt, løfte landkommunernes fødevarerproduktion, afsætning, vækst og jobskabelse samtidigt med, at byen opnår en stabil forsyning af kvalitetsfødevarer. Gode fødevarer og opdyrkningen af nye afsætningskanaler skal være grobunden for maddannelse, livskvalitet og øget sammenhængskraft mellem by og land.

Madfællesskabet er tegnet af partnernes borgmestre og regionsrådsformand og er organiseret med en styregruppe og en arbejdsgruppe.

Partnerskabet er unik i sin struktur og har potentialet til at skabe løsninger for nogle af de meget store strukturelle udfordringer, der eksisterer i forhold til at skabe forbindelse mellem land og by – nemlig fødevarerudbud og logistik.

Derfor er det glædeligt at Dansk Cater indtræder i partnerkredsen, som den første kommercielle partner. Også Tivoli, Scandic hotels, Bella centeret og Roskilde festival har vist interesse for at blive en del af partnerskabet.

Det undersøges om Madfællesskabet skal være partner i et EU Horizon projekt. Der var vil afklaring herom september 2019.

3. Branding af Lejre Kommune med afsæt i lokal fødevarerproduktion og madentreprenører

Lejre Kommune har allerede et positivt brand som en progressiv, grøn kommune. Når tjenerne serverer maden på Christian Puglisis restaurant Mirabelle på Nørrebro får gæsterne en kort fortælling om at grøntsager og ost kommer fra deres egen gård i Lejre. Adam Aamann, der driver fem restauranter i København bager alt sit rugbrød af rugmel fra Lejre og dette kommunikeres også på menuen.

Flere fødevarer brandes også aktivt med stednavne fx Lejre Micropølsemageri, Kattinge Kraut, Herslev øl, Osted Ostemejeri. Det vidner om, at stedet er en vigtig del af fødevarernes identitet og tillægges værdi af forbrugerne.

Fødevarer skaber positive fortællinger og bidrager til stolthed og en fornemmelse af at høre til og dermed til Lejre Kommunes brand. Med Nationalpark Skjoldungernes Land og dennes partnerskabsprogram har de lokale fødevarereproducenter mulighed for yderligere kvalitetsstempling og branding, som særligt af internationale gæster tillægges betydning.

Kommende aktiviteter

Fødevarerhvervet rummer potentiale for, ved yderligere professionalisering, kommercialisering og skalering, at skabe flere lokale job og øget vækst. Styrkepositionens kendetegn - åbenhed, håndværk og nytænkning, skaber de bedste betingelser for synergi mellem fødevarerhvervet og to af de andre erhvervsmæssige styrkepositioner: oplevelsesøkonomi og iværksætteri. Den førnævnte vækst i antallet af gårdbutikker illustrerer dette.

Mange af de eksisterende landbrugs- og fødevarer virksomheder er etableret af indbyggere i kommunen. Inden for særligt de seneste 2-3 år er der dog sket en stigning i antallet af særligt iværksættere, der bevidst vælger at etablere fødevarer- eller landbrugsproduktion i Lejre Kommune, også selv om iværksætteren ikke bor i kommunen. I takt med at der opbygges kritisk masse i erhvervet øges mulighederne for også at tiltrække fødevarer virksomheder af større størrelse til kommunen. At fastholde Lejre Kommunes styrkeposition i fødevarerhvervet kræver, at fremadrettede indsatser igangsættes og prioriteres med afsæt i de ressourcer erhvervet rummer og de potentialer markedet skaber. Dette afsæt kan skabes med en ressourceanalyse, hvilket også indgår som en aktivitet i handleplanen, som Udvalget for Erhverv og Turisme vedtog den 2. oktober 2018. Administrationen vil forelægge udvalget et oplæg til form og proces for ressourceanalysen på udvalgets møde i januar. Oplægget vil bygge på følgende formål for og mål med analysen:

Formål

Ressourceanalysen har til formål at identificere hvordan Lejre Kommunes fødevarerproduktion især kan skabe resultater indenfor arbejdspladser, turisme, landsbyudvikling og bosætning for dermed at styrke kommunens brand. Med ressourcer menes aktiver, mennesker, virksomheder, organisationer, fysiske forhold (beliggenhed).

Mål

I analysen inddrages fødevarerproduktionen i to grupper: storskala (salg til verdensmarkedet) og lokalskala (produktion, forarbejdning og salg lokalt), og skal således:

- Identificere styrkepositioner indenfor Lejre Kommunes fødevarerproduktion. Hvor kan fødevarerproduktionen især styrke Lejre Kommune i forhold til bosætning, landsbyudvikling, erhvervsfremme, turisme og brand generelt.
- Herunder identificere aktiver indenfor Lejre Kommunes fødevarerproduktion. Fx personer, virksomheder, organisationer, beliggenhed.
- Identificere potentialer omkring Lejre Kommune, der kan styrke kommunens fødevarerproduktion, især i forhold til de opstillede mål med produktionen (at styrke bosætning, brand mm.) F.eks. Relæ Community, Madfællesskabet.
- Vurdere Lejre Kommunes fødevarerproduktion i forhold til kommunens strategier, herunder Vores Sted og Landsbyvisionarium.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at Lejre Kommunes fødevarerindsats bidrager til flere relevante dagsordner i Lejre Kommune.

Heraf kan nævnes:

- Øget sammenhængskraft. Stensbølsgård i Kyndeløse arrangerer hvert år Køernes forårsfest, hvor omkring 10.000 borgere fra især København besøger gården for at se køerne blive lukket på græs. Dagen arrangeres i samarbejde med bylauget og indtjeningen fra de mange madboder bidrager til såvel bylauget som Stensbølsgård.
- Lokal erhvervsudvikling. Abbetved er Lejres mindste landsby, men har i dag 4 iværksættervirksomheder og har de senere år tiltrukket yngre landmænd/fødevarereproducenter til Abbetved og omegn. I Herslev vil det nye fødevarerlandskab give muligheder for flere lokale virksomheder og flere lokale arbejdspladser. Der er i dag ansat 15 fuldtidsansatte og en række løstansatte. Om et års tid vil dette antal kunne fordobles og når arealet er fuldt udbygget til det rumme op til 6 virksomheder i alt med potentielt 50 ansatte.
- Bosætning. Lejre Kommune er en bosætningskommune. Fødevarer, fødevarerproduktionen og fødevarerrelaterede oplevelser skaber samlet set attraktion. Fødevarerproduktion kan lade sig gøre ude i Lejre Kommunes mindste lokalsamfund (f.eks. Abbetved) og kan skabe fællesskabet (f.eks. Lavringes jord).
- Turisme. Lejre Kommune er kendt for vikinger og natur. Fødevarerne og muligheden for en lokal madoplevelse supplerer disse særkender og giver mulighed for at turister/besøgende får en helt særlig oplevelse, når de besøger Lejre Kommune. De kan besøge gårdbutikker og spise på lokale restauranter, der serverer lokale råvarer f.eks. Herthadalen og Skoemagerkroen.

Handicappolitik

Sagen har ingen handicappolitiske konsekvenser.

Økonomi og finansiering

Der er afsat 30.000 kr. til gennemførelse af ressourceanalysen i den godkendte handleplan for udvalgets område.

Punkt 6: ET - Ledreborg Livsstilsdage og Roskilde Dyrskue 2019

15/6158

Sagen afgøres i:

Udvalget for Erhverv & Turisme

Resumé

Lejre Kommune deltog i 2018 i Ledreborg Livsstilsdage og Roskilde Dyrskue med konceptet 'Lejre gårdbutik'. I 'Lejre gårdbutik' kunne besøgende få et godt indtryk af Lejre Kommune, lokale fødevarer, lokale seværdigheder og lokale producenter. På den måde bidrog gårdbutikken til at skabe positiv opmærksomhed om kommunen. Udvalget skal beslutte om Lejre Kommune skal arrangere 'Lejre gårdbutik' i 2019.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget for Erhverv & Turisme beslutter om Lejre Kommune skal arrangere 'Lejre gårdbutik' i 2019.
2. at hvis, der er interesse for at gentage arrangementet, at udvalget for Erhverv & Turisme beslutter om Lejre Kommune skal fokusere indsatsen ved kun at deltage i Roskilde Dyrskue 2019.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv og Turisme.

Beslutning Udvalget for Erhverv & Turisme den 04-12-2018

Ad 1. Besluttet at Lejre Kommune arrangerer gårdbutik i 2019

Ad 2. Besluttet at deltage i både Roskilde Dyrskue og Ledreborg Livsstilsdage.

Sagsfremstilling

Lejre Kommune har i en årrække deltaget på Ledreborg Livsstilsdage med en stand, der havde til formål, at skabe positiv opmærksomhed om kommunen ved at præsentere lokale fødevarer og turismeseværdigheder for de besøgende. I 2018 deltog Lejre Kommune herudover i Roskilde Dyrskue i den del af dyrskuet der kaldes 'Spisekammeret'. Konceptet var det samme til de to events. Der blev opbygget en pop up gårdbutik med en stor variation af lokale fødevarer suppleret med information om lokale seværdigheder. Lejre Kommune var ansvarlig for koncept, design og bemanding. Flere producenter deltog løbende i gårdbutikken og fortalte om deres produkter til interesserede.

Roskilde Dyrskue

Roskilde finder sted tre dage i perioden 31. maj - 2. juni 2019. Dyrskuet besøges årligt af omkring 90.000 mennesker. Hovedsageligt børnefamilier fra hele Sjælland og København. En stor del af de besøgende kommer i 'Spisekammeret', der er en fødevarerudstilling i den ene af de store haller.

Ledreborg Livsstilsdage

Ledreborg Livsstilsdage finder sted fire dage i perioden 19.-21. maj 2019. Livsstilsdagene besøges af omkring 18-25.000 gæster fra Sjælland og København. Tendensen de seneste par år har været et stigende besøgsantal. Livsstilsdagene har over 250 udstillere, der præsenterer produkter og aktiviteter inden for områderne: Have, mode, indretning, gastronomi, fritid/sport og legetøj.

Administrationens vurdering

Igen i 2018 var der stor interesse blandt de besøgende for at få mere at vide om Lejre Kommune, producenterne og de lokale fødevarer. Særligt var der travlhed på Roskilde Dyrskue.

Deltagelse i de to events kan:

- bidrage til at brande Lejre Kommune både i forhold til tiltrækning af nye virksomheder/landmænd og i forhold til bosætning.
- øge sammenhængskraften både imellem deltagende erhvervsaktører og imellem erhvervsaktører og Lejre Kommune.

Administrationen vurderer, at deltagelse i begge arrangementer er givtige på flere områder.

Det er dog værd at bemærke, at besøgstallet til Ledreborg Livsstilsdage har været faldende flere år i træk. Roskilde Dyrskue har stabilt fem gange større besøgstal end Livsstilsdagene.

Administrationen vurderer på den baggrund, at der er større mulighed for at opnå de ønskede resultater med deltagelse på Roskilde Dyrskue og tilmed for færre ressourcer, idet Livsstilsdagene holder åben fire dage og Roskilde Dyrskue kun i tre dage.

Handicappolitik

Sagen indeholder ikke særlige handicappolitiske perspektiver.

Økonomi og finansiering

Budget for Lejre gårdbutik på Ledreborg Livsstilsdage og Roskilde Dyrskue var 75.000 kr. i 2018. Udgiften dækkede:

- Leje af telt og standplads
- Inventar
- Formidling
- Praktisk hjælp fra Vej & Park

Deltagelse i et enkelt af arrangementerne vil koste 50.000 kr.

Punkt 7: TM - Temadrøftelse skilte

18/12508

Sagens forløb:

Center for Teknik & Miljø

Sagen afgøres i:

Udvalget for Teknik & Miljø

Resumé

Skiltning er overordnet reguleret af to regelsæt, naturbeskyttelseslovens regler om skiltning i det åbne land og vejlovgivningens regler om servicevejvisning. Administrationen orienterer om de to regelsæt og om den hidtidige praksis for administration af regelsættene

I budgetaftalen for 2019 har aftaleparterne aftalt at udarbejde en skiltepolitik med vægt på skiltningens muligheder for at understøtte turisme og branding af vores steder. Arbejdet forankres i Udvalget for Erhverv & Turisme. På møde i Udvalget for Erhverv & Turisme den 4. december 2018 vil administrationen derfor give samme orientering om regelsættene for skiltning.

Beslutning Udvalget for Teknik & Miljø den 05-11-2018

Drøftet

Beslutning Udvalget for Erhverv & Turisme den 04-12-2018

Drøftet

Punkt 8: ØU - Forventet Regnskab 2018-3

18/13

Sagens forløb:

ØU

Sagen afgøres i:

Kommunalbestyrelsen

Resumé

I henhold til den fastlagte budgetopfølgingsproces forelægger administrationen her Forventet Regnskab 2018-3.

FR-3 viser et forventet mindreforbrug på driften på 3,3 mio. kr. i 2018, svarende til et forbrug på 1.524,3 mio. kr. i 2018.

På anlægsområdet forventes et mindreforbrug på 33,5 mio. kr. i 2018, svarende til udgifter på 61,0 mio. kr. I budget 2018 er det korrigerede anlægsbudget på 94,5 mio. kr.

Drift

Det samlede driftsresultat dækker over, at hovedparten af bevillingsområderne forventer budgetoverholdelse eller et mindreforbrug, men der er også et antal bevillinger, som har udfordringer. Siden FR-2 er der opstået en særlig udfordring i forhold til forebyggende foranstaltninger for børn og unge. Derudover er der fortsat en udfordring i forhold til dagpenge til forsikrede ledige og arbejdsmarkedsforanstaltninger, specialundervisning samt på området mellemkommunal afregning af pleje i plejeboliger mv. samt aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsnet. Hovedparten af disse vedrører områder, hvor Lejre Kommune ikke har den fulde styringsmæssige indflydelse på kort sigt.

Der fremlægges i bilag 1 forslag til budgetkorrektioner, der er nødvendige i forhold til overholdelse af Styrelsesloven. Af Styrelsesloven fremgår, at der ikke må afholdes udgifter eller indtægter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, uden kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling.

Anlæg

På anlægssiden forventes udgifter i størrelsesordenen 61,0 mio. kr. Dette svarer til 5,6 mio. kr. mindre end det oprindeligt vedtagne anlægsbudget for 2018, men 33,5 mio. kr. mindre end det korrigerede anlægsbudget (jf. ovenfor).

Likviditet

Med FR-3 forventer Lejre Kommune et samlet likviditetsunderskud på 10,1 mio. kr. i 2018, såfremt drifts- og anlægsudgifter bliver som forventet i FR-3.

Oprindeligt var der budgetteret med et likviditetsoverskud i 2018 på 1,8 mio. kr. Den primære årsag til, at der nu forventes et kassetræk i 2018, er kombinationen af højere driftsudgifter end oprindeligt budgetteret sammen med lavere indtægter på grund af midtvejsregulering.

Lejre Kommune har pr. 31. oktober 2018 en gennemsnitlig likviditet (kassekreditreglen) på 105,9 mio. kr. Denne likviditet vil med forventningerne i FR-3 blive reduceret en lille smule.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Forventet Regnskab 2018-3 godkendes,
2. at administrative budgetkorrektioner (omplaceringer) jf. bilag 2 godkendes,
3. at tillægsbevillinger på netto 0,15 mio. kr. i 2018 og 0,25 mio. kr. i 2019 jf. bilag 3 godkendes,
4. at bevilling 6.10.10 Fællesudgifter velfærd og omsorg omdøbes til Sundhed & Træning fra 2019.
5. at der gives en tillægsbevilling på 844.000 kr. fordelt med 665.000 kr. på bevilling 1.70.80 Gammel gæld og 179.000 kr. bevilling 1.20.39 Budgetramme Teknik & Miljø. Tillægsbevillingen finansieres via de opnåede grundsalgsindtægter, der tidligere er tilført kommunekassen

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Beslutning Udvalget for Teknik & Miljø den 03-12-2018

Indstillingerne anbefales.

Beslutning Udvalget for Erhverv & Turisme den 04-12-2018

Indstillingerne anbefales.

Beslutning Udvalget for Job & Arbejdsmarked den 05-12-2018

Indstillingerne anbefales for udvalgets område.

Sagsfremstilling

Forventet Regnskab 2018-3 (FR-3) udtrykker forventningerne til Lejre Kommunes årsregnskab for 2018. Formålet med budgetopfølgningen er at gøre status på de økonomiske resultater, og derved give kommunalbestyrelsen og den kommunale organisation et overblik over udviklingen i økonomien. Samtidig skal opfølgningen identificere udfordringer, der medfører risiko for overskridelse af budgettet og tilsvarende muligheder for mindreforbrug.

FR-3 omfatter alle kommunens udgiftstyper, såvel drifts- og anlægsudgifter samt indtægter og renter og lån.

Hovedresultaterne i forventet regnskab 3-2018

Budgetopfølgningen er baseret på forbrugsdata pr. 31. oktober 2018, og det korrigerede budget pr. 31. oktober 2018 samt en aktiv ledelsesmæssig stillingtagen til omkostningsudviklingen resten af året.

Tabel 1: Resultat for Lejre Kommune pr. 31.10.2018

Resultatopgørelse (mio. kr.)	Fv. Regnskab 2018	Oprindeligt budget (a)	Korrigeret budget (b)	FV. regnskabs- afvigelse i forhold til:	
				Opr. Budget	Kor. Budget
Indtægter	-1.605,3	-1.618,4	-1.603,6	13,2	-1,7
Skattefinansierede nettodrifudsudgifter	1.524,3	1.521,1	1.527,6	3,2	-3,3
Anlægsudgifter	61,0	66,6	94,5	-5,6	-33,5
Optagne lån	-26,3	-10,5	-38,3	-15,8	12,0
Renter	8,9	9,0	8,9	-0,1	0,0
Afdrag på lån	28,3	28,3	28,3	0,0	0,0
Balanceforskydninger	19,3	2,2	19,3	17,1	0,0
Udgifter i alt	1.615,4	1.616,7	1.640,2	-1,3	-24,8
LIKVIDITETUNDERSKUD (+)					
LIKVIDITETOVERSKUD (-)	10,1	-1,8	36,6	-11,9	-26,5

* Der indgår ikke gammel gæld på 19,6 mio. kr. i det korrigerede budget 2018

Hovedresultaterne i forventet Regnskab 2018-3 er:

- Driftsvirksomheden viser et forventet mindreforbrug på 3,3 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget.
- I dette tal indgår tilbagebetaling af gammel gæld med ca. 5 mio. kr.,
- Der forventes gennemført anlægsprojekter for 61,0 mio. kr., svarende til 5,6 mio. kr. mindre end i det oprindelige budget 2018 og 33,5 mio. kr. mindre end det korrigerede budget.

- Lånoptag viser merindtægter på 15,8 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget, som primært skyldes hjemtagelse af lån i forbindelse med hjemtagelse af ældreboliger.
- Et forventet likviditetsunderskud (kasseforbrug) på 10,1 mio. kr. svarende til summen af alle øvrige bevægelser.

Forventninger til årsresultatet fremgår af tabel 2, nedenfor.

Tabel 2: Resultat for Lejre Kommune pr. 31.10.2018 i mio. kr.

Resultatopgørelse (mio. kr.)	Fv. Regnskab 2018	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	FV. regnskabs- afvigelse i forhold til:	
				Opr. Budget	Kor. Budget
Driftsindtægter					
Skat/tilskud udligning	-1.605,3	-1.618,4	-1.603,6	13,2	-1,7
Nettodriftsudgifter	1.524,3	1.521,1	1.527,6	3,2	-3,3
ØKONOMIUDVALG	183,0	182,4	190,5	0,5	-7,5
POLITISK ORGANISATION	7,4	7,5	7,5	-0,2	-0,2
ADMINISTRATIV ORGANISATION	153,4	153,7	158,7	-0,3	-5,4
UDLEJNING M.V.	-14,5	-16,6	-15,7	2,1	1,2
BEREDSKAB	5,9	5,9	5,9	0,0	0,0
IT OG KOMMUNIKATION	20,1	22,5	20,1	-2,4	0,0
FORSIKRINGER OG VIKARPULJER	12,7	10,9	12,2	1,8	0,5
GEBYRER	-1,4	-1,1	-0,9	-0,3	-0,5
PULJER TIL SPAREMÅL	-0,6	-0,5	2,6	-0,1	-3,2
UDVALGET FOR KULTUR OG FRITID	28,3	27,7	28,4	0,6	-0,2
KULTUR & FRITID	28,3	27,7	28,4	0,6	-0,2
UDVALGET FOR BØRN OG UNGDOM	475,9	470,4	469,3	5,5	6,6
SKOLETILBUD	278,8	281,2	280,5	-2,4	-1,7
BØRN, UNGE OG FAMILIE	86,1	79,7	77,2	6,4	8,9
DAGTILBUD	111,0	109,5	111,6	1,5	-0,6
UDVALGET FOR TEKNIK OG MILJØ	111,5	113,1	113,9	-1,6	-2,3
BYG & MILJØ	4,6	4,1	5,6	0,5	-1,0
VEJE & TRAFIK	57,5	59,6	59,1	-2,0	-1,6

Resultatopgørelse (mio. kr.)	Fv. Regnskab 2018	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	FV. regnskabs- afvigelse i forhold til:	
				Opr. Budget	Kor. Budget
FORSYNINGSVIRKSOMHED	1,9	0,7	0,7	1,2	1,2
EJENDOMSDRIFT	47,6	48,8	48,5	-1,2	-0,9
UDVALGET FOR JOB OG ARBEJDSMARKED	161,0	165,1	163,5	-4,1	-2,4
JOBCENTER	161,0	165,1	163,5	-4,1	-2,4
UDVALGET FOR SOCIAL,SUNDHED OG ÆLDRE	563,3	560,7	560,6	2,7	2,7
VELFÆRD & OMSORG	339,4	334,1	333,1	5,2	6,3
SOCIALE TILBUD	135,7	132,1	133,8	3,5	1,9
DIVERSE YDELSER MV.	88,3	94,4	93,8	-6,1	-5,5
UDVALGET FOR ERHVERV & TURISME	1,3	1,7	1,4	-0,4	-0,1
ERHVERV & TURISME	1,3	1,7	1,4	-0,4	-0,1
Anlægsudgifter	61,0	66,6	94,5	-5,6	-33,5
Optagne lån	-26,3	-10,5	-38,3	-15,8	12,0
Renter	8,9	9,0	8,9	-0,1	0,0
Afdrag på lån	28,3	28,3	28,3	0,0	0,0
Balanceforskydninger	19,3	2,2	19,3	17,1	0,0
Udgifter i alt	1.615,4	1.616,7	1.640,2	-1,3	-24,8
LIKVIDITETUNDERSKUD (+)	10,1	-1,8	36,6	11,9	-26,5
LIKVIDITETOVERSKUD (-)					

* Der indgår ikke gammel gæld på 19,6 mio. kr. i det korrigerede budget 2018

A) Indtægter

Indtægter, renter og lån forudsættes og forventes at ende 1,7 mio. kr. over det budgetlagte. Merindtægterne skyldes følgende 2 omstændigheder:

Forskertskat

Lejre Kommune har i november måned modtaget afregning vedrørende forskertskat efter § 48E i Kildeskatteloven. Afregningen betyder en merindtægt på 0,4 mio. kr. i 2018.

Ejendomsskat

På baggrund af indtægterne pr. 31. oktober 2018 forventes en merindtægt på 1,3 mio. kr.

B) Drift

Driftsvirksomheden viser et mindreforbrug på 3,3 mio. kr. i forhold til korrigeret budget (ekskl. overførte merforbrug fra 2017 på 19,6 mio. kr.).

Det oprindelige budget var på 1.521,1 mio. kr., og er siden budgetvedtagelsen øget til 1.527,6 mio. kr.

I nedenstående tabel er vist de tillægsbevillinger, som Kommunalbestyrelsen har vedtaget i forhold til budget 2018.

Tillægsbevilling	Godkendt af KB den:	Mio. kr.
Oprindeligt vedtaget budget 2018		1.521,1
Drifts- og vedligeholdelsesplaner, kommunale ejendomme	20.03.2018	0,2
Overførsler (drift) 2017 – 2018	20.03.2018	11,0
FR2018-2	25.09.2018	-0,6
Pris- og lønregulering 2017 -2018	25.09.2018	-4,4
Salg udvalgte ejendomme	25.09.2018	-0,1
Tilstandsvurdering kommunale ejendomme	25.09.2018	0,4
Korrigeret budget		1.527,6

De væsentligste udfordringer i forhold til at overholde det afsatte budget på bevillingsniveau er på områderne forebyggende foranstaltninger for børn og unge, specialundervisning, dagpenge til forsikrede ledige, forsørgelsesydelse samt køb og salg af plejehjemspladser mellem kommuner samt aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet.

Væsentligste merforbrug omfatter:

- Foranstaltninger for børn og unge (9,0 mio. kr.)
- Mellemkommunal afregning af pleje i plejeboliger mv. (8,0 mio. kr.)
- Dagpenge til forsikrede ledige og arbejdsmarkedsforanstaltninger (5,9 mio. kr.)
- Specialundervisning (3,5 mio. kr.)
- Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet (2,5 mio. kr.)
- Arbejdsskadeforsikringer (1,7 mio. kr.)

På det specialiserede område for børn og unge er der efter sommerferien konstateret en kraftig stigning i udgifterne til forebyggende foranstaltninger. Dette skyldes bl.a. en stigning i antallet af børnefaglige undersøgelser. I hele 2017 blev der foretaget 47 børnefaglige undersøgelser. Der er pr. 8. oktober foretaget 77 børnefaglige undersøgelser.

På området arbejdsskade er der i starten af året faldet afgørelse i Arbejdsskadestyrelsen i en sag fra 2013, der betyder, at Lejre Kommune i foråret 2018 har foretaget en engangsudbetaling til tidligere medarbejder på ca. 1,5 mio. kr. Der ligger flere sager til afgørelse i Arbejdsskadestyrelsen, som har været længe undervejs.

På arbejdsmarkedsområdet er det særligt udgifter til forsikrede ledige og forsørgelse, som er højere end budgetteret. Det skal dog bemærkes, at Lejre Kommune, også med et merforbrug, bruger færre udgifter end sammenligningskommuner i ECO nøgletal.

Udfordringen i forhold til mellemkommunal afregning af pleje i plejebolig mv. skyldes hovedsageligt en enkelt borger. Borgeren er hjemtaget fra Slagelse Kommune, og kræver massiv døgndækning på den gerontopsykiatriske plads på Solvang. Der forventes en udgift på 5,8 mio. kr. i 2018.

Bevillingen til specialundervisning er udfordret, om end merforbruget er for nedadgående. Der forventes et forbrug svarende til i 2017. Der er udarbejdet en plan for at nedbringe udgifterne på området, og flere elementer i planen er på nuværende tidspunkt iværksat. Dette har bidraget til at nedsætte forbruget til specialundervisning.

På området aktivitetsbestemt medfinansiering har regionen opkrævet efterbetaling for medfinansiering 2017 på 3,3 mio. kr., og modsat er der en forventning omkring en lavere aktivitet.

Udover de ovenfor nævnte områder er der også afdækket en række områder, hvor der forventes mindreforbrug i 2018.

De væsentligste mindreforbrug omfatter:

- Flygtninge (-13,8 mio. kr.)
- Skoleområdet, ekskl. Specialundervisning (-5,2 mio. kr.)
- Administration (-5,4 mio. kr.)

Ovenstående mindreforbrug bidrager væsentligt til finansiering af de tidligere nævnte merudgifter i 2018.

C) Anlæg

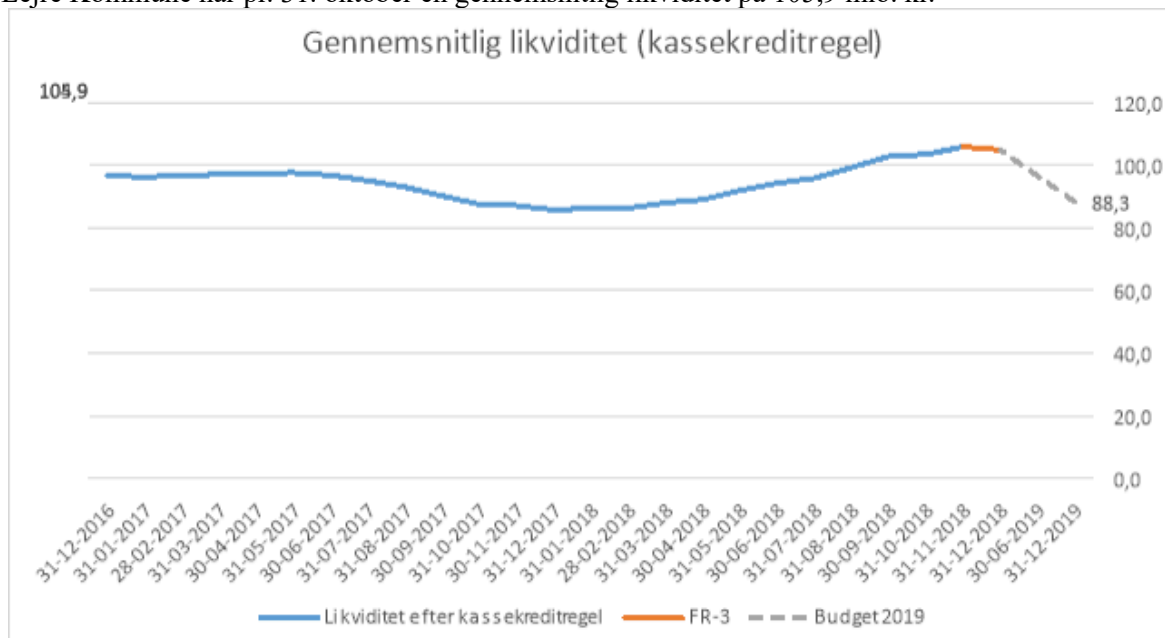
De samlede anlægsudgifter forventes i 2018 at udgøre 61,0 mio. kr. i 2018, svarende til et mindreforbrug på godt 5 mio. kr. i forhold til det oprindelige budgetterede, og 33,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget.

Der er vedlagte oversigt over forventede udgifter for de enkelte anlægsprojekter til sidst i bilag 1.

H) Finansiering

Med de omtalte forudsætninger for udgiftsudviklingen i 2018 vil der være et forventet likviditetsunderskud (kasseforbrug) på 10,1 mio. kr. i 2018.

Lejre Kommune har pr. 31. oktober en gennemsnitlig likviditet på 105,9 mio. kr.

Faldet i ovenstående likviditetsgraf fra 2018 til 2019 er under forventning af at der gennemføres anlægsudgifter (forventet overførsel) for ekstra 20,3 mio. kr. i 2019.

Udtalelser

Ingen bemærkninger

Administrationens vurdering

Ingen bemærkninger

Handicappolitik

Sagen har ingen handicappolitiske aspekter.

Økonomi og finansiering

Der henvises til sagsfremstilling

Bilag

Bilag 1 -Uddybning af forventninger på udvalgsniveau og politikområder

Bilag 2 - Administrative budgetkorrektioner (omplaceringer)

Bilag 3 - tillægsbevillinger

Punkt 9: ET - Eventuelt